
Maj 2022

Praksisundersøgelse om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste

Ankestyrelsen

ANKESTYRELSEN

Telefon: 33 41 12 00 mandag til fredag klokken 9-15

Postadresse: Ankestyrelsen, 7998 statsservice

Mailadresse: ast@ast.dk

Hjemmeside: www.ast.dk

ISBN nr.: 978-87-7811-446-4

Indholdsfortegnelse

KAPITEL 1 SAMMENFATNING	4
Baggrund for undersøgelsen	4
Formål med undersøgelsen	4
Resultater og anbefalinger	6
Læsevejledning	8
KAPITEL 2 UDMÅLING AF TABT ARBEJDSFORTJENESTE	9
Hovedpointer	9
Ankestyrelsen anbefaler	9
Oplysningsgrundlaget	10
Pasningsbehov	11
Indtægtstab	19
Udmåling af tabt arbejdsfortjeneste	24
KAPITEL 3 SÆRLIGE SAGSTYPER	27
Hovedpointer	27
Ankestyrelsen anbefaler	27
Sager, hvor kommunen giver fuldt medhold	27
Bevillingsformer	30
Opfølgningsafgørelser	31
KAPITEL 4 METODE OG DATAGRUNDLAG	36
Udvælgelse af kommuner	36
Udvælgelse af sager	36
Analyseskema	37
Afgrænsning	38
Opfølgning	38

Sammenfatning

Ankestyrelsen har besluttet at gennemføre en praksisundersøgelse om udmåling i sager om tabt arbejdsfortjeneste.

BAGGRUND FOR UNDERSØGELSEN

Baggrunden for undersøgelsen er en høj omgørelsesprocent på området for tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42. Omgørelsesprocenten dækker over sager, der er hjemvist, ændret eller ophævet. Ankestyrelsens systematiske dataopsamling viser, at Ankestyrelsen har omgjort 49,5 procent af kommunernes afgørelser om tabt arbejdsfortjeneste i perioden 1. juli 2020 – 30. juni 2021.

I 2017 undersøgte Ankestyrelsen kommunernes afgørelser om udmåling og beregning af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42. Undersøgelsen viste blandt andet, at kommunerne i en del sager ikke inddrager samtlige relevante kriterier ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste, og at kommunernes afgørelser af den grund ikke var i overensstemmelse med regler og praksis.

Ankestyrelsens omgørelsesprocent viser således fortsat, at kommunerne har behov for vejledning på området og særligt i forhold til, hvordan de foretager udmåling af timer til dækning af tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis.

§

SERVICELOVENS § 42

Kommunen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne, at barnet passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer det.

FORMÅL MED UNDERSØGELSEN

Formålet med denne undersøgelse er at bidrage med viden om og anbefalinger til kommunernes sagsbehandling i sager om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste. Den opsamlede viden skal understøtte en styrket kvalitet i kommunernes sagsbehandling ved

vejledning om regler og praksis på området, herunder give kommunale sagsbehandlere på tværs af landet konkrete eksempler på, hvordan sager om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste behandles.

FOKUS

Undersøgelsen belyser følgende spørgsmål:

1. Hvordan udmåles tabt arbejdsfortjeneste, og sker dette i overensstemmelse med regler og praksis på området?
2. Hvilke eksempler ser vi på henholdsvis korrekt og mangelfuld sagsbehandling i kommunerne på baggrund af de gennemgåede sager?

METODE OG DATAGRUNDLAG

- Undersøgelsen er baseret på en juridisk gennemgang af 42 sager fra seks kommuner, hvor der er truffet afgørelse om tabt arbejdsfortjeneste.
- Gennemgangen består af en juridisk vurdering af, om oplysningsgrundlaget er tilstrækkeligt, om de materielle regler er fulgt, og om afgørelsen dermed er i overensstemmelse med regler og praksis.
- Læs mere om undersøgelsens metode og datagrundlag i kapitel 4.

AFGRÆNSNING

Det er ikke muligt at generalisere resultaterne af undersøgelsen til samtlige afgørelser, som de deltagende kommuner har truffet om tabt arbejdsfortjeneste, eller som er truffet i alle landets kommuner. Det skyldes antallet af sager, som bliver gennemgået. Det vil sige, at undersøgelsen ikke afdækker, i hvilket omfang den praksis, som ses i de gennemgåede sager, gør sig gældende generelt.

Undersøgelsen afgrænses også til alene at omhandle de udfordringer og tendenser i udmåling af tabt arbejdsfortjeneste, som Ankestyrelsen har identificeret som de mest tungtvejende i de gennemgåede sager. Det betyder, at undersøgelsen ikke udtømmende afdækker alle de forhold, som kan være af betydning når der træffes afgørelser om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste.

Ved indkaldelsen af sager til brug for praksisundersøgelsen er kommunerne blevet bedt om at indsende samtlige relevante

sagsakter. Vurderingen af, om de enkelte sager er i overensstemmelse med regler og praksis, er herefter foretaget på det foreliggende oplysningsgrundlag.

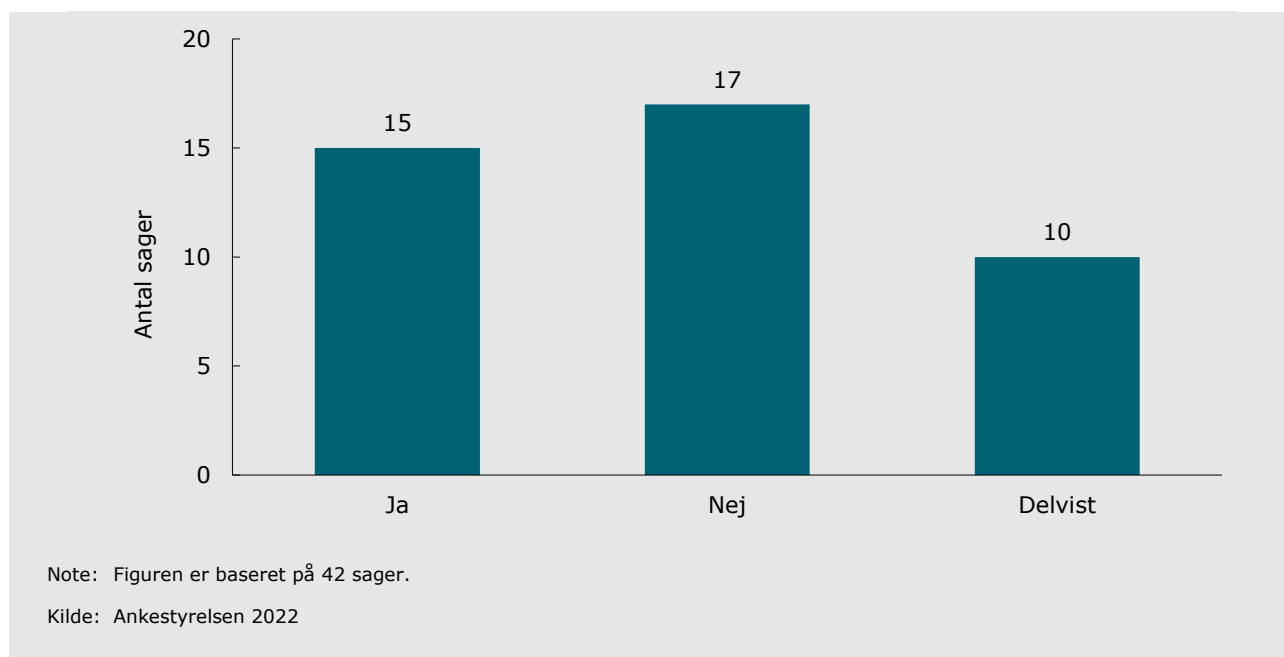
RESULTATER OG ANBEFALINGER

Hovedresultater

Undersøgelsen viser, at:

- Kommunerne i 15 ud af 42 sager har foretaget en udmåling af tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis.
- Kommunerne i 17 ud af 42 sager ikke har foretaget en udmåling af tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis.
- Kommunerne i 10 ud af 42 sager har foretaget en udmåling af tabt arbejdsfortjeneste, hvor en del af afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis, og en del af afgørelsen ikke er i overensstemmelse med regler og praksis.¹

FIGUR 1.1 ER AFGØRELSEN I OVERENSSTEMMELSE MED REGLER OG PRAKSIS PÅ OMRÅDET?

Undersøgelsen viser også, at:

- Kommunerne har udfordringer med at oplyse sagerne tilstrækkeligt ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste.

¹ Det kan for eksempel være en afgørelse, hvor kommunens udmåling af timer er i overensstemmelse med regler og praksis, men kommunen har foretaget en ulovlig tidsbegrænsning af ydelsen.

- Det er i nogle sager uklart for kommunerne, hvilke konkrete forhold der skal inddrages ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis.
- Kommunerne har udfordringer med at udmåle tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis i sager, hvor kommunen *giver forældrene fuldt medhold*.
- Kommunerne har udfordringer med at udmåle tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis i sager, hvor kommunen *følger op på en tidligere bevilling af tabt arbejdsfortjeneste*.

ANKESTYRELSEN ANBEFALER

Oplysningsgrundlaget

Kommunen skal ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste sikre sig, at der foreligger tilstrækkelige oplysninger om barnets pasningsbehov og om forældrenes indtægtstab.

Kommunen skal være særligt opmærksom på at indhente oplysninger om, i hvilke(t) tidsrum barnet har et nødvendigt pasningsbehov, placering af forældrenes arbejdstider samt forældrenes mulighed for fleksibel arbejdstilrettelæggelse.

Udmålingen

Ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste skal kommunen som udgangspunkt sammenholde pasningsbehovet med indtægtstabet.

Kommunen skal på den baggrund foretage udmåling af tabt arbejdsfortjeneste for det indtægtstab, der er forbundet med pasning af barnet i hjemmet.

Kommunen skal dog være opmærksom på, at der også er mulighed for at udmåle tabt arbejdsfortjeneste, selvom der ikke er sammenfald mellem pasningsbehovet og forældrenes arbejdstider, eksempelvis i forbindelse med indhentelse af søvn, praktiske gøremål mv.

Klarhed

Ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste skal kommunen sikre, at der er klarhed om formålet med og rammerne for bevillingen. Hvis der bevilges tabt arbejdsfortjeneste til flere formål, skal fordelingen af de bevilgede timer være klar.

Aktuelle behov

Kommunen skal sikre, at udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste svarer til det aktuelle behov. Kommunen skal derfor ved opfølgingsafgørelser være opmærksom på, om betingelserne for tabt arbejdsfortjeneste til de tidligere bevilgede formål fortsat er opfyldte.

LÆSEVEJLEDNING

Kapitel 1: Sammenfatning

Kapitel 2: Udmåling af tabt arbejdsfortjeneste. Kapitlet sætter fokus på, hvad kommuner særligt skal være opmærksomme på ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste.

Kapitel 3: Særlige sagstyper. Kapitlet sætter fokus på, hvad kommuner skal være opmærksom på i forbindelse med en række særlige sagstyper. Det er sagstyper, hvor kommunen giver forælderen fuld medhold samt afgørelser, hvor kommunen følger op på en tidligere bevilling.

Kapitel 4: Undersøgelsens metode og datagrundlag.

Bilagsrapport: Rapporten indeholder kommunefordelte resultater, øvrige tabeller, analyseskema, regelgrundlag og principmeddelelser.

Udmåling af tabt arbejdsfortjeneste

Udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste tager afsæt i en vurdering af, i hvilket omfang pasning af barnet i hjemmet påvirker forældrens mulighed for at passe sit arbejde.

Det er en betingelse for hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, at der er et nødvendigt pasningsbehov og et indtægtstab, som begge er en konsekvens af barnets nedsatte funktionsniveau.

HOVEDPUNKTER

- Undersøgelsen viser, at kommunerne har udfordringer med at oplyse sagerne tilstrækkeligt ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste.
- Undersøgelsen viser også, at det kan være uklart for kommunerne, hvilke konkrete forhold der skal inddrages ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis.

I dette kapitel sætter vi derfor fokus på, hvad kommunerne særligt skal være opmærksomme på ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste.

ANKESTYRELSEN ANBEFALER

Oplysningsgrundlaget

Ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste skal kommunen sikre sig, at der foreligger tilstrækkelige oplysninger om barnets pasningsbehov og om forældrenes indtægtstab.

Kommunen skal være særligt opmærksom på at indhente oplysninger om, i hvilke(t) tidsrum barnet har et nødvendigt pasningsbehov, placering af forældrenes arbejdstider samt forældrenes mulighed for fleksibel arbejdstilrettelæggelse.

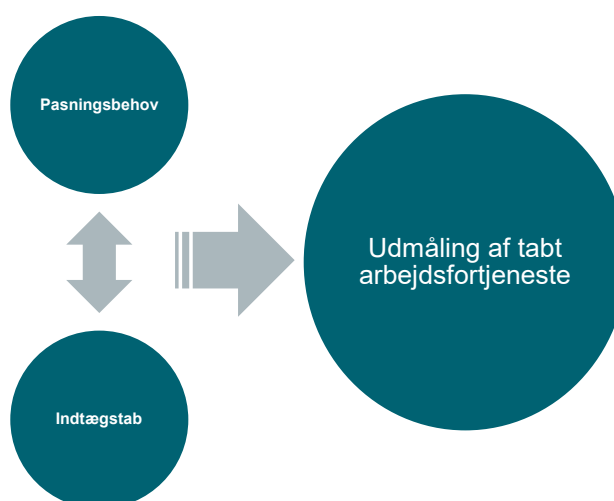
Udmålingen

Ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste skal kommunen som udgangspunkt sammenholde pasningsbehovet med indtægtstabet.

Det betyder, at kommunen som udgangspunkt skal sammenholde oplysningerne om, hvornår barnet konkret har et nødvendigt pasningsbehov, med oplysningerne om, hvornår forældrene konkret har et nødvendigt indtægts-tab.

Kommunen skal på den baggrund foretage udmåling af tabt arbejdsfortjeneste for det indtægtsstab, der er forbundet med pasning af barnet i hjemmet.

Kommunen skal dog være opmærksom på, at der også er mulighed for at udmåle tabt arbejdsfortjeneste, selvom der ikke er sammenfald mellem pasningsbehovet og forældrenes arbejdstider. Eksempelvis i forbindelse med indhentelse af søvn, praktiske gøremål mv.

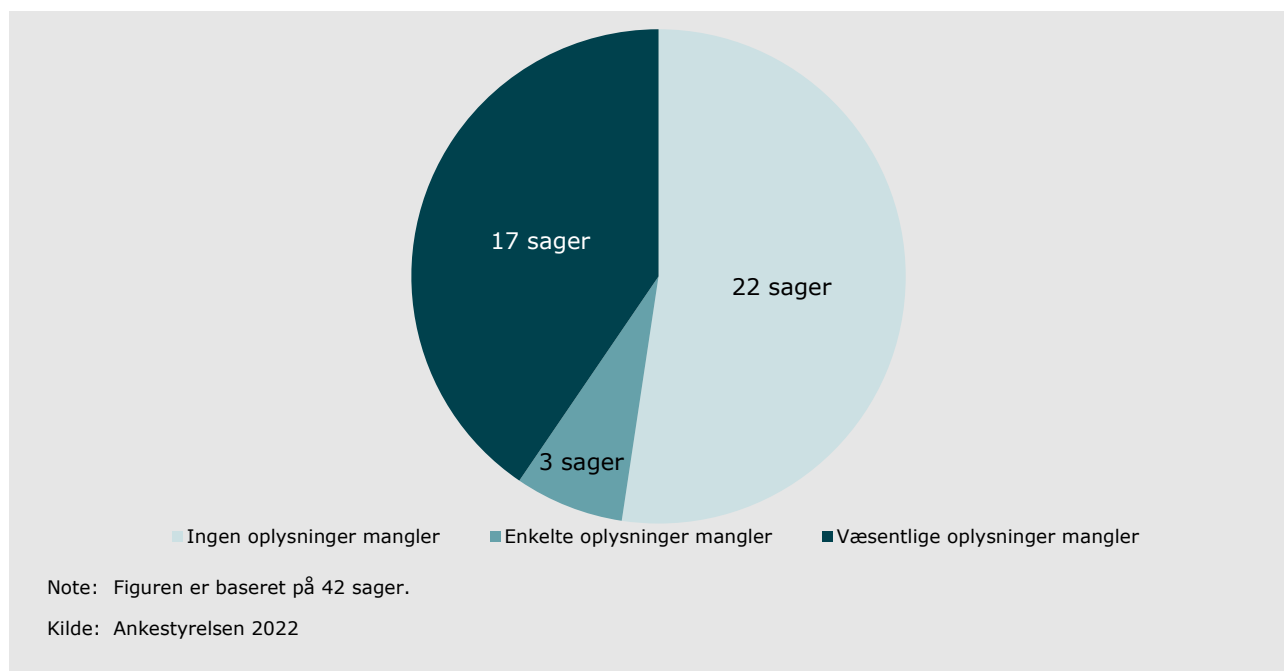

OPLYSNINGSGRUNDLAGET

Undersøgelsen viser, at der i 17 af de 42 sager mangler væsentlige oplysninger i sagen, i 3 sager er det enkelte oplysninger, som mangler, og i 22 sager mangler der ingen oplysninger.

I de 17 sager kan vi ikke vurdere, om resultatet af kommunens afgørelse er rigtig, fordi der mangler væsentlige oplysninger i sagerne. Disse sager ville blive hjemvist til kommunen, hvis de var påklaget til Ankestyrelsen, og er derfor samlet set ikke i overensstemmelse med regler og praksis. Det er ikke ensbetydende med, at resultatet af kommunernes afgørelser i disse 17 sager er forkert, der foreligger blot ikke tilstrækkelige oplysninger til, at vi kan vurdere dette.

FIGUR 2.1 I HVILKET OMFANG ER SAGEN OPLYST?

PASNINGSBEHOV

For at en forælder kan få dækket tabt arbejdsfortjeneste, skal barnet have et pasningsbehov. Heri ligger to betingelser, som knytter sig til barnets behov for pasning. Pasningsbehovet skal være nødvendigt og en konsekvens af den nedsatte funktions- evne.

Undersøgelsen viser, at der i 14 ud af 42 sager mangler væsentlige oplysninger til belysning af, om der er et nødvendigt pasningsbehov, som er en konsekvens af barnets nedsatte funktionsniveau, se tabel 2.1 nedenfor. I disse sager kan det derfor ikke vurderes, om kommunens afgørelse samlet set er i overensstemmelse med regler og praksis.

TABEL 2.1 HVILKE VÆSENTLIGE OPLYSNINGER MANGLER I SAGEN

	Antal sager
Oplysninger fra barnets institution/skole/tilbud	9
Hvilke formål/opgaver, der søges om/bevilges tabt arbejdsfortjeneste til, herunder om den tidsmæssige placering af disse opgaver samt muligheden for at tilrettelægge disse anderledes	8
Oplysninger om barnet kan være alene hjemme	5

Note: Tabellen er baseret på de 14 sager, hvor der mangler væsentlige oplysninger om pasningsbehovet. Bemærk, at der i hver sag kan mangle flere typer af sagsoplysninger.

Kilde: Ankestyrelsen 2022

De følgende afsnit redegør for de væsentligste forhold, det er relevant for kommunen at undersøge ved vurderingen af, om pasningsbehovet er nødvendigt og en konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne.

Nødvendighedskriteriet

Det er en betingelse, at pasningsbehovet er nødvendigt. Et pasningsbehov anses for at være nødvendigt, hvis det relaterer sig til forældrenes opgaver som forældre, eksempelvis at ledsage barnet til behandlinger, passe barnet i hjemmet mv.

Et pasningsbehov anses også for at være nødvendigt, hvis pasningsbehovet er opstået på grund af en sædvanlig aktivitet for et barn på samme alder og i samme livssituation.

EKSEMPEL

Der kan ikke gives afslag på hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til at ledsage et barn på 10 år til fodbold med den begrundelse, at det ikke er strengt nødvendigt, at barnet går til fodbold. Dette skyldes, at det er sædvanligt, at et barn på den alder går til fritidsaktiviteter herunder fodbold.

Der skal derfor bevilges dækning af tabt arbejdsfortjeneste, hvis de øvrige betingelser for hjælp er opfyldte, herunder at forælderen også har et nødvendigt indtægtstab forbundet med pasningsbehovet. Se nærmere i kapitel 3 om indtægtstab.

En konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne

Pasningsbehovet skal være en konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne. Betingelsen skal ses i sammenhæng med formålet med de handicapkompenserende ydelser på børneområdet. Formålet med disse er, at familier med børn med handicap så vidt muligt skal kompenseres for følgerne af barnets nedsatte funktionsevne.

Et vigtigt kriterium i vurderingen af, om pasningsbehovet er opstået som en konsekvens af barnets funktionsnedsættelse er, om et barn på samme alder uden en nedsat funktionsevne ville have samme behov for pasning.

I eksemplet herunder har kommunen ikke forholdt sig til, om pasningsbehovet er begrundet i barnets funktionsnedsættelse:

EKSEMPEL PÅ SAG

I denne sag følger kommunen op på forælderenes bevilgning af tabt arbejdsfortjeneste på fuld tid. Kommunen bevilger fortsat tabt arbejdsfortjeneste svarende til fuld tid.

Barnet er 15 år på tidspunktet for kommunens afgørelse.

Kommunen ses ikke at have indhentet oplysninger om, hvorvidt barnet kan være alene hjemme.

Da sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst, har kommunen ikke opfyldt officialprincippet. Det er derfor uklart om pasningsbehovet er en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne.

Hvad forstås ved pasning i hjemmet?

Det er en betingelse for bevilling af tabt arbejdsfortjeneste, at barnet passes i hjemmet.

Pasning i hjemmet skal dog ikke forstås i bogstavelig forstand. Der kan også ydes tabt arbejdsfortjeneste til formål, der foregår uden for hjemmet. Det kan eksempelvis være i tilfælde, hvor barnet som følge af sin funktionsnedsættelse skal ledsages til et kontrolbesøg på sygehuset.

Der kan efter en konkret vurdering også ydes hjælp til formål, hvor barnet ikke er til stede, hvis pasningsbehovet alligevel medfører, at forælderen ikke kan passe sit arbejde. Der kan eksempelvis ydes dækning af tabt arbejdsfortjeneste til praktiske gøremål, indhentelse af søvn samt deltagelse i kurser og møder der er en følge af barnets funktionsnedsættelse. Læs mere om dette i afsnittet: Til hvilke formål kan der bevilges tabt arbejdsfortjeneste?

I undersøgelsen ser vi eksempler på ansøgninger om tabt arbejdsfortjeneste til formål, hvor det er uklart, om disse er omfattet af begrebet pasning. De følgende afsnit gennemgår et udpluk af forskellige formål for at belyse, hvad der forstås ved begrebet pasning i hjemmet.

Indlæggelser

Ved vurderingen af, om forældrene har ret til tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med et barns hospitalsindlæggelse, er det vigtigt at være opmærksom på, om behovet for hjælp henhører under sundhedssektoren og skal dækkes der.

Det afgørende for, hvilken sektor – hospitalet eller kommunen

– der skal bevilge hjælpen, er, hvilket behov hjælpen skal tilgodes. Hvis der er tale om et egentligt behandlingsbehov, skal hjælpen bevilges af sundhedssektoren, mens hjælp til at tilgode et behov for pasning skal bevilges af den sociale sektor.

Nedenfor beskriver vi et eksempel på en sag, hvor pasningsbehovet skal dækkes af den sociale sektor:

EKSEMPEL PÅ SAG

I denne sag ansøger forældrene om 37 timers tabt arbejdsfortjeneste om ugen til pasning af deres 10-årige barn, som går i et intensivt rehabiliteringsforløb.

Kommunen vurderer, at pasningsbehovet i forbindelse med rehabiliteringsforløbet er så omfattende, at det har karakter af indlæggelse. Hensigten med at yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til pasning af barnet i forbindelse med forløbet er at give barnet nærvær og omsorg fra forældrene.

Forældrene deltager ikke i den egentlige behandling af barnet, hvorfor behovet for pasning kan dækkes med tabt arbejdsfortjeneste.

Kommunen imødekommer derfor forældrenes ansøgning fuldt ud og bevilger 37 timers tabt arbejdsfortjeneste om ugen.

Træning

Træning af barnet kan ikke sidestilles med pasning af barnet. Der kan dog bevilges tabt arbejdsfortjeneste til at træne et barn i hjemmet, hvis forældrene er godkendt til at hjemmetræne barnet efter servicelovens bestemmelse om hjemmetræning.

Det er derfor relevant for kommunen at undersøge, om en ansøgning om hjælp til træning i hjemmet kan imødekommes efter servicelovens bestemmelse om hjemmetræning.

Eksempel på sag hvor kommunen følger op på en bevilling af tabt arbejdsfortjeneste til træning:

EKSEMPEL PÅ SAG

I denne sag følger kommunen op på bevilling af tabt arbejdsfortjeneste til at give barnet kortere dage i dagpleje

**TRÆNING KAN
IKKE SIDESTIL-
LES MED PASNING**

for at undgå, at barnet er for udmattet til at gennemføre genoptræning i hjemmet.

Kommunen bevilger fortsat tabt arbejdsfortjeneste til at træne barnet i hjemmet.

Det fremgår ikke af sagens oplysninger, at forælderen er godkendt til at træne barnet i hjemmet efter reglerne om hjemmetræning. Der kan derfor ikke bevilges tabt arbejdsfortjeneste til at træne barnet i hjemmet.

Kommunens udmåling af tabt arbejdsfortjeneste er derfor ikke i overensstemmelse med regler og praksis.

Kommunen burde i stedet have taget stilling til om, forælderen kunne godkendes til at hjemmetræne barnet efter reglerne om hjemmetræning og have ret til at modtage tabt arbejdsfortjeneste i den forbindelse.

Støtte til barnets selvstændiggørelse

I undersøgelsen ser vi eksempler på sager, hvor forældrene ansøger om tabt arbejdsfortjeneste til at støtte barnet til egen udvikling og selvstændiggørelse i overgangen til voksenlivet.

Et sådant behov for støtte kan ikke sidestilles med et behov for pasning. Kommunen skal undersøge, om barnets behov for støtte til egen udvikling og selvstændiggørelse i stedet kan imødekommes efter andre bestemmelser i serviceloven, eksempelvis reglerne om ledsagelse.

I eksemplet nedenfor følger kommunen op på bevilling af tabt arbejdsfortjeneste til barnets selvstændiggørelse, men kommunen oplyser ikke sagen tilstrækkeligt:

EKSEMPEL PÅ SAG

I denne sag er forælderen tidligere bevilget tabt arbejdsfortjeneste til det formål at motivere, guide og støtte barnet i dennes udvikling og selvstændighed.

Kommunen vurderer, at barnet fortsat har behov for at barnet støttes i dennes udvikling og selvstændighed. Forælderen bevilges derfor fortsat tabt arbejdsfortjeneste til de anførte formål.

Barnet er 17 år på tidspunktet for kommunens afgørelse.

Sagen mangler oplysninger om, hvorvidt der er et nødvendigt pasningsbehov, som følge af barnets nedsatte funktionsevne.

Kommunen opfylder derfor ikke officialprincippet, da sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst.

Til hvilke formål kan der bevilges tabt arbejdsfortjeneste?

Der kan ikke laves en udtømmende liste over, til hvilke formål der kan bevilges tabt arbejdsfortjeneste. De følgende afsnit gennemgår derfor en række eksempler på forskellige formål, hvor der kan bevilges tabt arbejdsfortjeneste.

De enkelte afsnit giver en række eksempler på oplysninger det kan være relevant for kommunen at undersøge ved vurderingen af, om der kan bevilges tabt arbejdsfortjeneste til det ansøgte formål.

Kortere dage i skole og skolefritidsordning

Der kan bevilges hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, hvis det er en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, at barnet har behov for kortere dage i skole og/eller skolefritidsordning.

Det følger af sektoransvarlighedsprincippet, at folkeskolen skal yde støtte til børn i skole og skolefritidsordning. Det betyder, at folkeskolen har pligt til at sørge for, at der stilles ressourcer til rådighed, så barnet kan rummes.

Skyldes det ikke manglende ressourcer, at barnet ikke kan rummes i skole og/eller skolefritidsordning, kan der efter en konkret vurdering bevilges tabt arbejdsfortjeneste.

Læs mere om sektoransvaret i Ankestyrelsens artikel: [Tabt arbejdsfortjeneste og sektoransvar – hvad gælder?](#)

EKSEMPLER PÅ OPLYSNINGER TIL KORTERE DAGE

Kommunen kan eksempelvis indhente følgende oplysninger til belysning af behovet for tabt arbejdsfortjeneste til kortere dage:

Barnets alder

- Vil et barn på samme alder uden en nedsat funktions- evne have samme behov for pasning?
- Kan barnet være alene hjemme og i så fald i hvilket omfang?

Forældrenes oplysninger

- Hvorfor skal barnet passes i hjemmet?

Lægefaglige oplysninger

- Er der fagrelevante oplysninger, der understøtter, at barnet har behov for kortere dage i skole og/eller skolefritidsordning?

Skolens oplysninger

- Oplysninger om barnets skoleskema, trivsel og fravær fra skole og/eller skolefritidsordning.
- Hvilke tiltag har skolen og/eller skolefritidsordningen afprøvet for at rumme barnet?
- Kan barnet opholde sig på skolen, selvom det ikke modtager undervisning?

Praktiske gøremål

Der kan bevilges hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til praktiske gøremål, hvis barnet har et stort pasnings- og plejebehov. Eksempelvis hvis forælderen er nødsaget til at være omkring barnet hele tiden, når barnet er hjemme, og det dermed er umuligt at få lavet selv de mest almindelige huslige gøremål.

EKSEMPLER PÅ OPLYSNINGER TIL PRAKTISKE GØ- REMÅL

Kommunen kan eksempelvis indhente følgende oplysninger til belysning af behovet for tabt arbejdsfortjeneste til praktiske gøremål:

Barnets alder

- I hvilket omfang har forældre til et barn på samme alder uden en nedsat funktionsevne mulighed for at foretage praktiske gøremål?

Forældrenes oplysninger

- Hvor mange voksne er der i hjemmet, der kan hjælpe?

- Kan barnet være uden opsyn og i så fald i hvilket omfang?
- Kan praktiske gøremål foretages om aftenen eller i weekenden?
- Kan indkøb foretages på nettet?

Fagrelevante oplysninger

- Er der et stort pasnings- og plejebehov grundet barnets funktionsnedsættelse?

Anden hjælp

- Er der bevilget anden hjælp? Eksempelvis afløsning, aflastning, barnepige mv.

Indhentelse af søvn

Flere børn med funktionsnedsættelse har lidelser, som gør, at barnet sover meget uroligt eller sparsomt om natten eller har behov for, at forældrene ofte skal tilse og hjælpe dem i løbet af natten.

Den manglende eller afbrudte søvn kan have et sådant omfang, at forældrene har behov for at indhente søvn på andre tidspunkter af døgnet og derfor ikke kan passe deres arbejde på almindelig vis. I de tilfælde kan der efter en konkret vurdering bevilges tabt arbejdsfortjeneste.

EKSEMPLER PÅ OPLYSNINGER TIL INDHENTELSE AF SØVN

Kommunen kan eksempelvis indhente følgende oplysninger til belysning af behovet for tabt arbejdsfortjeneste til indhentelse af søvn:

Barnets alder

- Vil et barn på samme alder uden en nedsat funktions-evne have samme behov for pasning om natten?

Forældrenes oplysninger

- Hvor mange gange vågner barnet om natten?
- Hvor lang tid er barnet vågen ad gangen?
- Har forældrene mulighed for at hvile på andre tidspunkter?

Fagrelevante oplysninger

- Er der fagrelevante oplysninger, der understøtter barnets søvnmønster?

Kontroller, lægebesøg, møder mv.

Der kan bevilges hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til kontroller, lægebesøg, møder mv., hvis besøget eller mødet er direkte relateret til barnets funktionsnedsættelse, og det er nødvendigt, at barnet ledsages til besøget eller mødet.

EKSEMPLER PÅ OPLYSNINGER OM KONTROLLER, LÆGEBESØG, MØDER MM.

Kommunen kan eksempelvis indhente følgende oplysninger til belysning af behovet for tabt arbejdsfortjeneste til kontroller, lægebesøg, møder mv:

Barnets alder

- Vil et barn på samme alder uden en nedsat funktionsevne have samme behov for ledsagelse til kontroller, lægebesøg, møder, m.m.?

Forældrenes oplysninger

- Har forældrene mulighed for at tilrettelægge deres arbejdstider fleksibelt?
- Kan besøget eller mødet placeres på et andet tidspunkt?

Fagrelevante oplysninger

- Er der fagrelevante oplysninger om, at besøget eller mødet er en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne?
- Er det evt. nødvendigt, at begge forældre deltager i besøget eller mødet?

INDTÆGTSTAB

Udover at der skal være et pasningsbehov for barnet, er det en betingelse for dækning af tabt arbejdsfortjeneste, at der er dokumenteret et indtægtstab. Heri ligger yderligere to betingelser, som knytter sig til forældrens tab af indtægt. Indtægtstab skal både være nødvendigt og en konsekvens af den nedsatte funktionsevne.

De følgende afsnit redegør for de væsentligste forhold, det er relevant for kommunen at undersøge ved vurderingen af, om indtægtstabet er nødvendigt og en konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne.

Nødvendighedskriteriet

Indtægtstabet skal være nødvendigt. Det betyder, at hvis familien som helhed kan indrette sig, således at pasningen af barnet ikke medfører et indtægtstab, kan der ikke bevilges dækning af tabt arbejdsfortjeneste, da indtægtstabet dermed ikke er nødvendigt.

EKSEMPEL

Hvis der ansøges om tabt arbejdsfortjeneste til at ledsage et barn på 10 år til fodbold, vil det være relevant at se på, om barnet kan gå på et hold på et tidspunkt på dagen, hvor det ikke vil være nødvendigt for forældrene at tage fri fra arbejde for at kunne følge barnet.

Det vil også være relevant at se på, om barnet kan gå til en anden sport i stedet for fodbold. Dette skyldes, at indtægtstabet, skal være en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne. Se nærmere herom nedenfor.

En konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne

Ligesom pasningsbehovet skal indtægtstabet også være en konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne.

Det betyder, at forælderen kun kan kompenseres efter reglerne om tabt arbejdsfortjeneste for det indtægtstab, der er direkte relateret til barnets funktionsnedsættelse. Hvis forælderen arbejdsforhold medfører et yderligere indtægtstab, kan det altså ikke kompenseres.

Det kan eksempelvis være situationer, hvor en forælder arbejder inden for et bestemt fag, og hvor forælderen ikke kan tage fri nogle timer om dagen, men kun hele dage - enten som følge af arbejdsgivers krav herom eller arbejdets karakter.

Vi henviser til principmeddelelse [69-16](#).

Oplysninger om forældrenes arbejdsmæssige forhold

Ved vurderingen af, om der er et indtægtstab, og i givet fald hvor stort dette indtægtstab er, er der en række forhold, der spiller ind. Nogle af disse forhold er blandt andet forælderen

ugentlige arbejdstid, placering af arbejdstider, muligheden for fleksibel arbejdstilrettelæggelse mv.

Det er derfor afgørende, at kommunen har indhentet tilstrækkelige oplysninger om forældrenes arbejdsmæssige forhold.

Undersøgelsen viser, at der i 12 ud af 42 sager mangler væsentlige oplysninger til belysning af, om forældrene har et nødvendigt indtægtstab, der er en konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, se tabel 2.2. Det betyder, at det ikke kan vurderes, om kommunens afgørelse om udmåling samlet set er i overensstemmelse med regler og praksis.

TABEL 2.2 HVILKE VÆSENTLIGE OPLYSNINGER MANGLER I SAGEN

	Antal sager
Oplysninger om forældrene, herunder arbejdstider og arbejdstimer samt eventuelle oplysninger om mulighed for fleksibel arbejdstilrettelæggelse	11
Baggrunden for tidligere bevilling i opfølgningssager	2
Baggrunden for en eventuel forudgående nedgang i arbejdstid (dvs. forud for modtagelsen af tabt arbejdsfortjeneste)	1

Note: Tabellen er baseret på i alt 12 sager, hvor der mangler væsentlige oplysninger om forældrenes arbejdsmæssige forhold. Bemærk, at der i hver sag kan mangle flere typer af sagsoplysninger.

Kilde: Ankestyrelsen 2022

Ugentlige arbejdstimer

Ved vurderingen af, om der er et indtægtstab, og hvor stort det i givet fald er, skal der som hovedregel tages udgangspunkt i forældrenes ugentlige antal arbejdstimer ved overgangen til tabt arbejdsfortjeneste.

Forældrenes ugentlige arbejdstimer ved overgangen til tabt arbejdsfortjeneste udgør en øvre grænse for, hvor mange timers tabt arbejdsfortjeneste forælderen kan kompenseres for.

EKSEMPEL

Er en forælders ugentlige arbejdstimer eksempelvis 37 timer om ugen ved overgangen til tabt arbejdsfortjeneste, vil dette som udgangspunkt udgøre en øvre grænse for, hvor mange timers tabt arbejdsfortjeneste der kan bevilges.

Forældrenes fulde arbejdstid inden overgangen til tabt arbejdsfortjeneste fastlås som udgangspunkt ved overgangen til tabt arbejdsfortjeneste. Det betyder, at hvis forælderen

ugentlige arbejdstid ændres efter overgangen i enten opadgående eller nedadgående retning, så får det ikke indflydelse på udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste, hvis barnets pasningsbehov fortsat er det samme.

Kommunen bør dog være opmærksom på nedenstående afsnit om forudgående nedgang i arbejdstid.

Forudgående nedgang i arbejdstid

I nogle tilfælde er forælderen gået ned i arbejdstid allerede inden overgangen til tabt arbejdsfortjeneste.

Hvis forælderen kan godtgøre, at den forudgående nedgang i arbejdstid udelukkende skyldes barnets funktionsnedsættelse, skal der tages udgangspunkt i forælderen's ugentlige arbejdstimer forud for nedgangen.

Vi henviser til Ankestyrelsens principmeddelelse [C-52-06](#).

Placering af arbejdstid

Kommunen skal ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste forholde sig til, om det er forælderen's aktuelle arbejdstider, tidligere arbejdstider eller en eventuel fiktiv arbejdstid, der skal danne grundlag for vurderingen af, om der er et indtægtstab, og hvor stort det i givet fald er.

Hvis forælderen har et arbejde ved overgangen til tabt arbejdsfortjeneste, skal udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste som hovedregel tage udgangspunkt i forælderen's arbejdstider for dette arbejde.

Hvis forælderen ikke har et arbejde ved overgangen til tabt arbejdsfortjeneste, skal kommunen i stedet foretage en konkret vurdering af, hvilke arbejdstider der skal danne grundlag for udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste. Det kan for eksempel være tidligere arbejdstider eller en fiktiv arbejdstid på baggrund af personens profession.

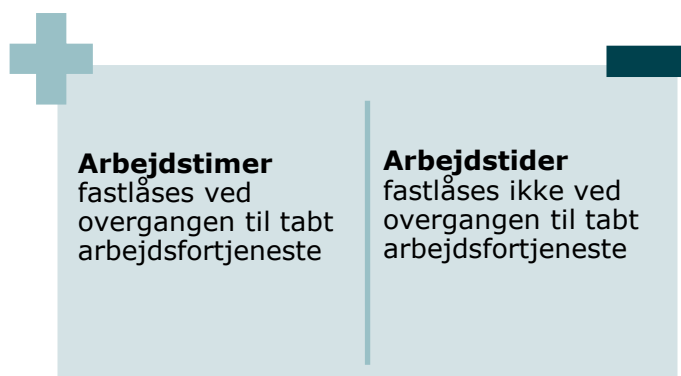
Modsat omfanget af de ugentlige arbejdstimer fastlåses forældrenes arbejdstider ikke ved overgangen til tabt arbejdsfortjeneste. Det betyder, at hvis forældrenes arbejdstider ændres efter bevillingstidspunktet, skal dette indgå ved vurderingen af indtægtstabet.

EKSEMPEL

Ved overgangen til tabt arbejdsfortjeneste havde forælderen en arbejdstid fra kl. 07.30 til kl. 15.30. Det er en

nødvendig konsekvens af barnets funktionsnedsættelse, at barnet passes indtil kl. 09.00. Forælderen vil i dette tilfælde have ret til tabt arbejdsfortjeneste fra kl. 07.30 til kl. 09.00 samt for eventuel transporttid til og fra arbejde.

Hvis forælderen arbejdstid ændrer sig, således at forælderen nu arbejder i tidsrummet fra kl. 10.00 til kl. 18.00, er der ikke længere et pasningsbehov, som medfører et indtægtstab.

I de tilfælde, hvor forældrene bor sammen, kan det også være relevant at inddrage oplysninger om placeringen af begge forældres arbejdstider. Dette skyldes, at det indgår i vurderingen af, om der kan ydes tabt arbejdsfortjeneste, om familien som helhed kan indrette sig, så pasningen af barnet ikke medfører et indtægtstab.

Fleksibel arbejdstilrettelæggelse

Har forælderen mulighed for at tilrettelægge sin arbejdstid sådan, at et indtægtstab kan undgås, skal dette indgå i vurderingen af, om forælderen har et nødvendigt indtægtstab.

Hvis forælderen eksempelvis har en flexordning og kan gå tidligere en dag, hvor der er behov for det, og indhente den tabte arbejdstid på et andet tidspunkt, vil der altså ikke være et nødvendigt indtægtstab.

I de tilfælde, hvor forældrene bor sammen, kan det også være relevant at inddrage oplysninger om begge forældres mulighed for fleksibel arbejdstilrettelæggelse.

Vurderingen af, om forældrene har mulighed for fleksibel arbejdstilrettelæggelse, skal dog ses i sammenhæng med, om det har væsentlig betydning for familiens tilværelse i øvrigt.

Vi henviser til Ankestyrelsens principmeddelelse [69-16](#).

Transporttid

Udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste kompenserer ikke kun for den tid, forælderen er sammen med barnet, men for hele det tidsrum, forælderen er nødt til at være væk fra arbejdet i.

Det betyder, at kommunen ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste også skal tage højde for, om forælderen aktuelt har transporttid til og fra arbejde.

EKSEMPEL

Det er en nødvendig konsekvens af barnets funktionsnedsættelse, at barnet passes i hjemmet fra kl. 14.00. Forælderen har normalt fri kl. 15.30. Forælderen er nødt til at gå fra arbejde kl. 13.30 for at være hjemme til at passe barnet kl. 14.00. Der vil i denne situation kunne bevilges tabt arbejdsfortjeneste i 2 timer fra kl. 13.30 til kl. 15.30.

Skæve arbejdstider

Udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste tager afsæt i en vurdering af, i hvilket omfang pasningen af barnet påvirker forælderen mulighed for at passe sit arbejde.

I nogle tilfælde vil skæve arbejdstider, eksempelvis natarbejde, påvirke forælderen mulighed for at passe sit arbejde samtidig med, at forælderen varetager pasningen af barnet.

Udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste afhænger altså ikke alene af, at pasningsbehovet er sammenfaldende med forælderen arbejdstider. Der kan i visse tilfælde også bevilges tabt arbejdsfortjeneste til pasningsbehov, som ligger uden for forælderen arbejdstider, hvis pasningsbehovet alligevel har betydning for, om forælderen kan varetage sit arbejde i fuldt omfang.

UDMÅLING AF TABT ARBEJDSFORTJENESTE

Som tidligere nævnt skal kommunen ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste som udgangspunkt sammenholde pasningsbehovet med indtægtstab.

Det betyder, at kommunen som udgangspunkt skal sammenholde oplysningerne om, hvornår barnet konkret har et nødvendigt pasningsbehov, med oplysningerne om, hvornår forældrene konkret har et nødvendigt indtægtstab.

EKSEMPEL

Barnet er i skole 15 timer om ugen. Forælderen har en ugentlig arbejdstid på 37 timer.

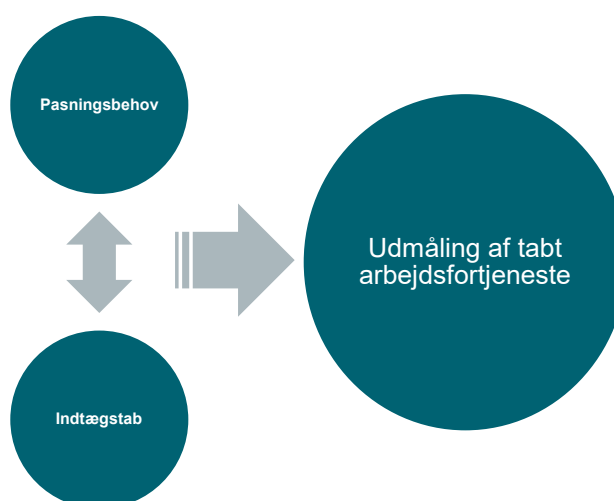
Ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste trækker kommunen de 15 timer, hvor barnet er i skole, fra forælderen ugentlige arbejdstid på 37 timer. Kommune bevilger derfor 22 timers tabt arbejdsfortjeneste om ugen.

En sådan udmåling er ikke i overensstemmelse med regler og praksis.

Kommunen skal indhente oplysninger om, i hvilke(t) tidsrum barnet har et nødvendigt pasningsbehov, og om placeringen af forældrenes arbejdstider.

Kommunen skal sammenholde oplysningerne om, hvornår der er et nødvendigt pasningsbehov, med oplysningerne om, hvornår forældrene konkret har et nødvendigt indtægtstab.

Kommunen skal på den baggrund foretage udmåling af tabt arbejdsfortjeneste for det indtægtstab, der er forbundet med pasning af barnet i hjemmet.

Kommunen skal dog være opmærksom på, at der også er mulighed for at udmåle tabt arbejdsfortjeneste, selvom der ikke er sammenfald mellem pasningsbehovet og forældrenes arbejdstider – eksempelvis i forbindelse med indhentelse af søvn, praktiske gøremål mv.

I sagen herunder foretager kommunen udmåling i overensstemmelse med regler og praksis:

EKSEMPEL PÅ SAG

I denne sag træffer kommunen afgørelse om nedsættelse af tabt arbejdsfortjeneste fra 27 timer til 4 timer om ugen som følge af, at barnet går flere timer i skole.

Af sagen fremgår det, at barnet aktuelt har et pasningsbehov på 4 timer om ugen.

Kommunen undersøger begge forældres arbejdstider på tidspunktet for kommunens afgørelse.

Kommunen sammenholder herefter omfanget og placeringen af barnets pasningsbehov med forældrenes aktuelle arbejdstider.

I sagen herunder kan det derimod ikke vurderes, om kommunens udmåling er i overensstemmelse med regler og praksis:

EKSEMPEL PÅ SAG

I denne sag følger kommunen op på forælderens bevilling af 17 timers tabt arbejdsfortjeneste til pasning af et 16-årigt barn, der har gennemgået et kræftforløb.

Kommunen bevilger fortsat 17 timers tabt arbejdsfortjeneste om ugen.

Kommunen undersøger ikke, om barnet har et pasningsbehov på tidspunktet for kommunens opfølgning, og hvor stort det i så fald er.

Kommunen ses desuden ikke at undersøge forældrenes aktuelle arbejdstider ved opfølgningen.

Kommunen opfylder derfor ikke officialprincippet, da sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst.

Særlige sagstyper

HOVEDPUNKTER

- Undersøgelsen viser, at kommunerne har udfordringer med at udmåle tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis i sager, hvor kommunen *giver forældrene fuldt medhold*.
- Undersøgelsen viser også, at kommunerne har udfordringer med at udmåle tabt arbejdsfortjeneste i overensstemmelse med regler og praksis i sager, hvor kommunen *følger op på en tidligere bevilling af tabt arbejdsfortjeneste*.

Dette kapitel sætter derfor særligt fokus på, hvad kommunen skal være opmærksom på i forbindelse med en række særlige sagstyper.

ANKESTYRELSEN ANBEFALER

- Ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste skal kommunen sikre, at der er klarhed om formålet med og rammerne for bevillingen. Hvis der bevilges tabt arbejdsfortjeneste til flere formål, skal fordelingen af de bevilgede timer være klar.
- Ved opfølgingsafgørelser skal kommunen være opmærksom på, om betingelserne for tabt arbejdsfortjeneste til de tidligere bevilgede formål fortsat er opfyldte.

SAGER, HVOR KOMMUNEN GIVER FULDT MEDHOLD

Undersøgelsen viser, at kommunen i 20 ud af 42 sager giver forælderen fuldt medhold. Dette omfatter både førstegangsafgørelser og opfølgingsafgørelser, se tabel 3.3.

TABEL 3.3 HVAD AFGØRES SAGEN MED?

	Bevilling	Delvis bevilling	Nedsættelse	Ophør	I alt
Førstegangsafgørelse	15	4	0	0	19
Opfølgingsafgørelse	5	1	15	2	23
I alt	20	5	15	2	42

Note: Tabellen er baseret på 42 sager.

Kilde: Ankestyrelsen 2022

I sager, hvor kommunen giver forælderen fuldt medhold, skal der også foreligge et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

Det betyder, at kommunen skal forholde sig til omfanget af det nødvendige pasningsbehov og indtægtstab, som er en konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne.

Undersøgelsen viser, at i 5 ud af de 20 sager, hvor forælderen er givet fuldt medhold, er det uklart, om kommunen forholder sig til omfanget af det nødvendige pasningsbehov og indtægts- tab i forbindelse med bevilling af tabt arbejdsfortjeneste.

Det kan derfor ikke vurderes, om sagerne er i overensstem- melse med regler og praksis.

Når kommunen ikke har et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag, er der risiko for, at forælderen kompenseres for indtægtstab og pasningsbehov, der ikke er nødvendigt og/eller ikke er en kon- sekvens af barnets nedsatte funktionsniveau, og dermed at for- ælderen overkompenseres.

Begrundelseskravet

Når der gives fuld ud medhold, skal en skriftlig afgørelse ikke være ledsaget af en begrundelse.

Det er dog afgørende, at det fremgår, at kommunen har foreta- get en konkret vurdering af, om betingelserne for dækning af tabt arbejdsfortjeneste er opfyldt.

Som nævnt indledningsvis viser undersøgelsen, at kommunen i 20 ud af 42 sager har givet forælderen fuld ud medhold.

Ud af de 20 sager, hvor kommunen har givet forælderen fuldt ud medhold, viser undersøgelsen dog, at det i 5 sager er uklart eller i øvrigt ikke fremgår af sagens akter, om betingelserne for tabt arbejdsfortjeneste er opfyldt.

En begrundelse kan have stor betydning for forælderen accept af afgørelsen og tillid til kommunen, fordi den hjælper forælderen til bedre at forstå afgørelsen. Det kan derfor bidrage til et mere smidigt sagsforløb, at kommunen begrundet sine afgørelser om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste. Det gælder også i sager, hvor der - fordi forælderen ansøgning imødekommes fuldt ud - ikke er krav om, at afgørelsen skal være begrundet.

Begrundelseskravet til skriftlige afgørelser fremgår af forvaltningslovens § 22.

§

FORVALTNINGSLOVENS § 22

En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

En begrundelse for en skriftlig afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, afgørelsen er truffet ud fra, og en kort redegørelse for de oplysninger om sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Hvis afgørelsen beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen også angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Kravet om begrundelse øger sikkerheden for, at afgørelsen er rigtig, og at grundlaget for afgørelsen er sagligt og fyldestgørende.

Selvom det ikke er et krav, at en skriftlig afgørelse om fuldt medhold indeholder en begrundelse, kan det dog bidrage til et smidigere sagsforløb, når kommunen senere følger op på en tidligere bevilling. Hvis formålet og/eller rammerne for bevillingen ikke klart fremgår, kan der være tvivl om, hvad kommunen har bevilget, og hvad bevillingen kan benyttes til. Læs nærmere herom under afsnittet om opfølgingsafgørelser.

Eksempel på sag, hvor kommunen begrundet sin afgørelse om fuldt medhold til forælderen:

EKSEMPEL PÅ SAG

I denne sag søger forældrene om tabt arbejdsfortjeneste på fuld tid til pasning af deres 1-årige barn i hjemmet.

Kommunen bevilger tabt arbejdsfortjeneste i 37 timer om ugen til pasning af barnet. Kommunen finder det tilstrækkeligt godtgjort, at det er en nødvendig konsekvens af barnets funktionsnedsættelse, at barnet passes i hjemmet på fuld tid.

BEVILLINGSFORMER

Bevilling af tabt arbejdsfortjeneste sker typisk på to måder:

- 1) Bevilling af løbende tabt arbejdsfortjeneste
- 2) Bevilling af tabt arbejdsfortjeneste på enkeltdage/-timer.

Bevilling af løbende tabt arbejdsfortjeneste anvendes typisk, når det på forhånd kan fastsættes, hvor meget kompensation af tabt arbejdsfortjeneste en forælder har ret til løbende på ugentlig eller månedlig basis.

Bevilling af tabt arbejdsfortjeneste på enkeltdage/-timer anvendes typisk, når behovet for tabt arbejdsfortjeneste ikke konkret kan forudsiges. Det kan eksempelvis være behov i forbindelse med kontrolbesøg, møder mv., der er en konsekvens af barnets nedsatte funktionsniveau.

Når forælderen er bevilget tabt arbejdsfortjeneste på enkeltdage/-timer, skal kommunen træffe en selvstændig afgørelse om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste til hvert enkelt kontrolbesøg, møde mv.

Kommunen kan også bevilge en kombination af de to bevillingstyper, så forældrene bevilges løbende tabt arbejdsfortjeneste samtidig med en bevilling af tabt arbejdsfortjeneste på enkeltdage/-timer.

Ud fra kompensationsprincippet er det afgørende, at kommunen bevilger den bedst egnede form eller kombination, så det sikres, at forældrene hverken over- eller underkompenseres.

Eksempel på sag om valg af bevillingsform, som ikke er i overensstemmelse med regler og praksis:

EKSEMPEL PÅ SAG

I denne sag ansøger forældrene om tabt arbejdsfortjeneste til at give deres 8-årige barn en fast ugentlig fridag fra skole og SFO som følge af barnets funktionsnedsættelse.

Kommunen bevilger hjælpen som enkeltdage/-timer i op til 6,5 timer om ugen.

Kommunens afgørelse ville blive ændret, hvis sagen havde været en klagesag i Ankestyrelsen. Det skyldes pasningsbehovets art og hyppighed. Hjælpen skal derfor bevilges som løbende tabt arbejdsfortjeneste.

OPFØLGNINGSAFGØRELSER

§

SERVICELOVENS § 148, STK. 2

Kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp efter denne lov, jf. §§ 9-9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal løbende følge de enkelte sager for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunalbestyrelsen skal herunder være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp. Opfølgningen skal ske ud fra modtagerens forudsætninger og så vidt muligt i samarbejde med denne.

Formålet med opfølgning er at undersøge, om hjælpen fortsat opfylder sit formål, herunder om betingelserne for at modtage hjælpen stadig er til stede.

I undersøgelsen indgår 23 sager, hvor kommunen følger op på en tidligere bevilling af tabt arbejdsfortjeneste. Undersøgelsen viser, at det i 11 ud af 23 opfølgingsafgørelser er uklart, om betingelserne for udmåling af tabt arbejdsfortjeneste fortsat er opfyldt.

Derfor sætter vi i de følgende afsnit særligt fokus på, hvad kommunen skal være opmærksom på ved udmåling af tabt arbejdsfortjeneste ved opfølgingsafgørelser.

Det aktuelle behov

Tabt arbejdsfortjeneste er som udgangspunkt en løbende ydelse. Det betyder også, at den tabte arbejdsfortjeneste løbende kan op- eller nedjusteres i overensstemmelse med det aktuelle behov.

Når kommunen følger op på en bevilling af tabt arbejdsfortjeneste, er det afgørende, at kommunen har tilstrækkelige oplysninger om de aktuelle forhold, så udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste svarer til det aktuelle behov.

Kommunen skal i den forbindelse være opmærksom på at indhente oplysninger, der kan belyse barnets aktuelle pasningsbehov og forældrenes aktuelle arbejdsmæssige forhold.

Eksempel på sag, hvor kommunen ikke i tilstrækkelig grad belyser det aktuelle behov:

EKSEMPEL PÅ SAG

Kommunen følger op på forælderenes bevilling af tabt arbejdsfortjeneste. Ved udmålingen af tabt arbejdsfortjeneste tager kommunen udgangspunkt i oplysninger om barnets pasningsbehov, som forælderen har givet et år tidligere.

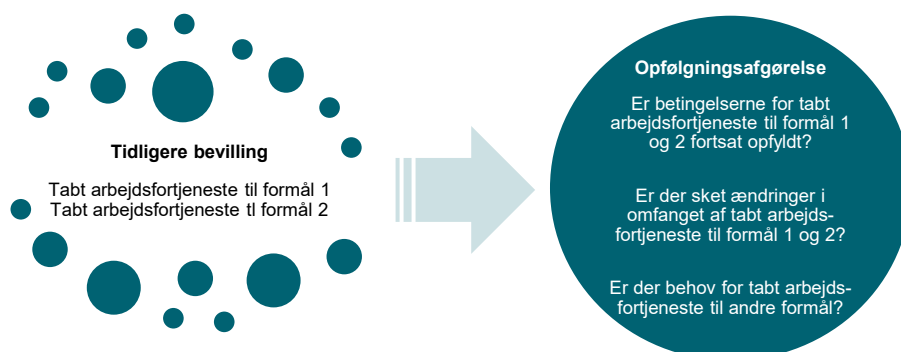
Kommunen opfylder ikke officialprincippet, da sagen ikke er tilstrækkeligt oplyst.

Det tidligere behov

Når kommunen følger op på forælderenes bevilling af tabt arbejdsfortjeneste, skal kommunen også se på, i hvilket omfang samt til hvilke(t) formål der tidligere er bevilget tabt arbejdsfortjeneste.

Kommunen skal ved opfølgningen forholde sig til, om betingelserne for tabt arbejdsfortjeneste til de tidligere bevilgede formål fortsat er opfyldt. Kommunen skal også se på, om der er sket ændringer i behovet for tabt arbejdsfortjeneste til disse formål.

Endelig skal kommunen undersøge, om der er behov for tabt arbejdsfortjeneste til andre formål.

Det skærpede begrundelseskrav

Når kommunen i forbindelse med en opfølgning træffer afgørelse om ophør eller nedsættelse af tabt arbejdsfortjeneste, sker der en frakendelse af en tidligere tilkendt ydelse.

Når der sker en frakendelse af en tidligere tilkendt ydelse, er der et skærpet begrundelseskrav. Det betyder dels, at begrundelsen skal indeholde årsagen til, at forælderen ikke længere opfylder betingelserne for ydelsen. Dels skal den indeholde en særskilt begrundelse for, hvorfor ydelsen frakendes forælderen, og for årsagen til, at kommunen har ændret sin tidligere vurdering.

Undersøgelsen viser, at kommunen i 17 ud af 23 opfølgningssafgørelser træffer afgørelse om nedsættelse eller ophør af tabt arbejdsfortjeneste, se tabel 3.3. Gennemgangen af sagerne viser, at kommunen i 4 ud af de 17 sager ikke opfylder det skærpede begrundelseskrav.

Eksempel på en sag, hvor kommunen ikke opfylder det skærpede begrundelseskrav:

EKSEMPEL PÅ SAG

Forælderen er tidligere bevilget tabt arbejdsfortjeneste på enkelt dage/-timer til deltagelse i behandlingsforløb samt til pasning af barnet på sygedage, der er en følge af funktionsnedsættelsen.

Kommunen træffer afgørelse om ophør af tabt arbejdsfortjeneste på enkelt dage/-timer med den begrundelse, at der ikke længere ses at være et nødvendigt pasningsbehov.

Kommunen angiver ikke, hvilke ændringer der er sket, som medfører, at behovet for tabt arbejdsfortjeneste ikke længere er til stede.

Eksempel på en sag, hvor kommunen opfylder det skærpede begrundelseskrav:

EKSEMPEL PÅ SAG

Forælderen er tidligere bevilget tabt arbejdsfortjeneste i 37 timer om ugen til indkøring af barnet i vuggestue.

Kommunen træffer afgørelse om nedsættelse af tabt arbejdsfortjeneste fra 37 timer om ugen til 17 timer om ugen.

Kommunen henviser til, at pasningsbehovet er ændret, da barnet er flere timer i vuggestue end på bevillingstidspunktet.

Helhedsvurdering

Kommunen skal som en del af opfølgningen være opmærksom på, om der er behov for at yde andre former for hjælp.

§

RETSSIKKERHEDSLOVENS § 5

Kommunalbestyrelsen skal behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning, herunder også rådgivning og vejledning. Kommunalbestyrelsen skal desuden være opmærksom på, om der kan søges om hjælp hos en anden myndighed eller efter anden lovgivning.

Undersøgelsen viser, at der i 20 ud af 23 opfølgingsafgørelser er foretaget en helhedsvurdering, se tabel 3.4. De foreliggende oplysninger i de enkelte sager indikerer ikke, at der er udækket behov for hjælp.

TABEL 3.4 ER DER FORETAGET EN HELHEDSVURDERING?

	Ja	Nej	I alt
Førstegangsafgørelse	16	3	19
Opfølgingsafgørelse	20	3	23
I alt	36	6	42

Note: Tabellen er baseret på 42 sager.

Kilde: Ankestyrelsen 2022

Eksempel på sag, hvor kommunen foretager en helhedsvurdering:

EKSEMPEL PÅ SAG

I denne sag følger kommunen op på forældrenes behov for hjælp.

Kommunen inviterer forældrene til et opfølgingsmøde, hvor forældrenes behov for hjælp til henholdsvis tabt arbejdsfortjeneste, merudgifter og eventuelle øvrige behov drøftes.

Metode og datagrundlag

Undersøgelsen er baseret på en juridisk gennemgang af 42 konkrete sager om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste. Dette kapitel beskriver metode og datagrundlag for undersøgelsen.

UDVÆLGELSE AF KOMMUNER

Kommunerne er udvalgt ud fra følgende kriterier:

- Ankestyrelsen skulle have omgjort mindst 15 sager om tabt arbejdsfortjeneste fra kommunen i de seneste to år, og kommunen skulle have en høj omgørelsesprocent i sammenligning med andre kommuner.
- Der kunne ikke indgå kommuner, som inden for de seneste tre år, har deltaget i et af Ankestyrelsen og Socialstyrelsens Task Force-forløb på børnehandicapområdet.
- Geografisk spredning mellem de udvalgte kommuner.

FØLGENDE KOMMUNER INDGÅR I UNDERSØGELSEN:

- Hjørring Kommune
- Holbæk Kommune
- Holstebro Kommune
- Rødovre Kommune
- Stevns Kommune
- Sønderborg Kommune

UDVÆLGELSE AF SAGER

Vi bad de seks kommuner om at indsende sager fordelt på:

- Sager, hvor kommunen har truffet afgørelse om at udmåle dækning af tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med en førstegangsbevilling.
- Sager, hvor kommunen har truffet afgørelse om ændringer i det bevilgede timeantal i opadgående eller nedadgående retning i forbindelse med opfølgingsbevillinger.

For at sikre en tilfældig udvælgelse af sagerne i undersøgelsen bad vi kommunerne udvælge de nyeste sager, hvor der var truffet

fet afgørelse om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42.² Det var også et kriterium, at sagerne ikke måtte være anket til Ankestyrelsen.

Ved indkaldelsen af sager til brug for praksisundersøgelsen er kommunerne blevet bedt om at indsende samtlige relevante sagsakter.

Vurderingen af, om de enkelte sager er i overensstemmelse med regler og praksis, er derfor foretaget på det foreliggende oplysningsgrundlag.

Vi har dog i enkelte tilfælde indhentet yderligere oplysninger, hvor det er åbenlyst, at oplysningerne er indgået i kommunens vurdering, og hvor det må antages at være en åbenlys fejl, at kommunen ikke har medsendt oplysningerne ind i første omgang.

GENNEMGANG AF SAGER

Sagerne blev gennemgået af jurister, som behandler klagesager på børnehandicapområdet. Gennemgangen havde fokus på at afdække, om kommunernes afgørelser om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste er rigtige. Der var desuden et generelt fokus på, om sagsbehandlingskravene er overholdt.

Ved sagsgennemgangen har vi lagt til grund, at forælderen er omfattet af personkredsen for dækning af tabt arbejdsfortjeneste, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer barnet.

Ved sagsgennemgangen har vi forholdt os til, om afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis, herunder om sagen ville være blevet stadfæstet, ændret, hjemvist eller ophævet, hvis sagen havde været behandlet som en klagesag i Ankestyrelsen.

ANALYSESKEMA

For at sikre en systematisk gennemgang af sagerne udarbejdede vi et analyseskema, der blev udfyldt for hver sag. Dette skema fremgår af kapitel 4 i bilagsrapporten. De udfyldte analyseskemaer blev sendt i faktuel høring hos de kommuner, som havde indsendt de gennemgåede sager.

² Dog med undtagelse af sager, der er truffet afgørelse om i perioden den 17. marts 2020 til den 18. juni 2020 og perioden fra den 24. december 2020 til den 15. april 2021, hvor der har været særlovgivning grundet COVID-19.

AFGRÆNSNING

Da vi har gennemgået et mindre antal udvalgte sager, er det ikke muligt at generalisere resultaterne af undersøgelsen til samtlige afgørelser i alle landets kommuner eller til samtlige afgørelser, som de deltagende kommuner har truffet om udmåling af tabt arbejdsfortjeneste. Det vil sige, at undersøgelsen ikke afdækker, i hvilket omfang bestemmelserne bliver brugt i henhold til regler og praksis på området. Undersøgelsen giver derimod eksempler på henholdsvis korrekt og mangelfuld sagsbehandling hos kommunerne med henblik på at skabe læring i kommunerne.

OPFØLGNING

Praksisundersøgelsen skal behandles på et kommunalbestyrelsesmøde i de medvirkende kommuner i henhold til retssikkerhedslovens § 79 a. Ankestyrelsen kan i medfør af retssikkerhedslovens § 79 a, stk. 2 beslutte, at kommunalbestyrelsen skal orientere Ankestyrelsen om kommunalbestyrelsens behandling, herunder om, hvilke foranstaltninger undersøgelsens resultater har givet anledning til.

Bilagsrapport

I bilagsrapporten indgår yderligere informationer om metode og datagrundlag. Den indeholder:

- Generelt om praksisundersøgelsen
- Kommunefordelte resultater
- Øvrige tabeller
- Analyseskema
- Regelgrundlag
- Principmeddelelser